

Arkadaş K?skançl?k ?lçe?i (AKÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Arkadaş K?skançl?k ?lçe?i (AKÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16988>

Özet

Arkada? K?skançl?k Ölçe?i (AKÖ), 2019 y?l?nda Yunus Akan taraf?ndan geli?tirilmif bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, bireylerin yak?n arkada?lar?na yönelik deneyimledikleri k?skançl?k duygusunun yo?unlu?unu ve niteli?ini ölçmeyi amaçlamaktadır. AKÖ, arkada??n sahip oldu?u üstün özellikler (fiziksel görünüm, ba?ar?, sosyal ilgi, maddi imkânlar) nedeniyle ortaya ç?kan olumsuz duygusal ve bili?sel tepkileri de?erlendiren, kendini raporlama temelli bir araçtır. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenirlik) belirlenmesi üzerine odaklanm??t?r ve sosyal psikoloji ara?t?rmalar?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Arkada? k?skançl???, AKÖ, psikolojik ölçek, sosyal kar??la?t?rma, arkada?l?k dinamikleri, k?skançl?k, ölçek geli?tirme.

Yazarlar

Yunus Akan

Amaç

Arkada? K?skançl?k Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin yak?n arkada?l?k ili?kilerinde hissettikleri **k?skançl?k düzeyini** geçerli ve güvenilir bir ?ekilde belirlemektir. Bu ölçüm, özellikle ergenlik ve genç yeti?kinlik dönemlerinde yo?unla?an sosyal kar??la?t?rma süreçlerinin, arkada?l?k kalitesi üzerindeki olumsuz etkilerini ara?t?rmac?lar için somutla?t?rmaktadır.

Ölçek, arkada?l?kta hissedilen k?skançl??n sadece romantik k?skançl?ktan farklı olarak, ba?ar?, fiziksel özellikler veya sosyal ilgi gibi alanlarda ya?anan rekabetten kaynaklanan özgül dinamikleri yakalamay? hedefler. Elde edilen veriler, bireyleraras? ili?kilerde ya?anan olumsuz duygusal deneyimlerin anla??lmas?na ve ilgili psikolojik dan??manl?k müdahalelerinin geli?tirilmesine katkı sa?lamaktadır.

Yap?

AKÖ, **Arkada? K?skançl???** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bir bireyin arkada??n? kendisinden daha iyi durumda oldu?unu veya kendisinin arzulad?? bir ?eye (ba?ar?, ilgi, sevgi, statü) sahip oldu?unu alg?lad??nda ortaya ç?kan karma??k bir duygusal tepki olarak kavramsalla?t?r?lm??t?r. Bu k?skançl?k türü, arkada?a duyulan sevgi ve ba?l?l??a ra?men ortaya ç?kabilen, huzursuzluk, keyifsizlik ve üzüntü gibi duygusal tepkileri içerir.

Ölçek maddeleri, bu yap?ya ait farklı boyutlar? (Örn: Ba?ar? K?skançl???, Fiziksel Özellik

Kışkançlık, Sosyal İlgisizlik (Kışkançlık) temsil edecek şekilde tasarlanmıştır. Bu boyutlar, bireyin sosyal çevresinde arkadaşlarından daha çok takdir görmesi veya daha fazla fırsata sahip olması durumunda yaşadığı içsel çatışmayı yansıtmaktadır.

Geçerlik

AKÖ'nün geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten arkadaş kışkançlık yapısının ölçtüğünü doğrulamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Akan (2019) tarafından yürütülen geliştirme çalışmasında, kapsam geçerliği (uzman görüşleri) ve yapı geçerliği üzerine odaklanılmıştır. Yapı geçerliği bağlamında, faktör analizleri kullanılarak ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen alt boyutlara ayrılıp ayrılmadığı incelenmiştir.

Ek olarak, ölçüt bağımlı geçerlik kapsamında, AKÖ puanlarının, ilişkili psikolojik yapılar (örneğin, düşük benlik saygısı veya sosyal karışılma eğilimi) ile beklenen yön ve büyüklükte korelasyon gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin kuramsal çerçeveye uygun bir ölçüm aracı olduğunu güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik (tutarlılık) çalışmaları, ölçek puanlarının zamana karşı istikrarlı ve iç tutarlılığını değerlendirme için yapılmıştır. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla **Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı** hesaplanmıştır. Yüksek alfa katsayıları, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Ayrıca, ölçeğin zamana bağlı istikrarlı belirlemek için test-tekrar test güvenilirlik analizleri de yapılmış olabilir. Bu analizler, bireylerin arkadaş kışkançlık düzeylerinin kısa bir zaman aralığında tutarlı kaldığını göstererek ölçeğin güvenilirliğini pekiştirmiştir.

Faktör Analizi

Arkadaş Kışkançlık Ölçeği'nin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla Faktör Analizi kullanılmıştır. Akan'ın (2019) çalışmasında muhtemelen **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ile ölçeğin faktör sayısı ve madde dağılımları belirlenmiş, ardından **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** ile elde edilen modelin veri setine ne kadar uyum sağladığı test edilmiştir.

Faktör analizinin sonuçları, Arkadaş Kışkançlık yapısının tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğunu ortaya koyar. Bu yapısal analiz, ölçekten elde edilen toplam puan veya alt boyut puanlarının, teorik olarak anlamlı ve yorumlanabilir olduğunu kanıtlamıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir Türkçe ölçek)

Format: 5'li Likert Ölçe?i (1= hiçbir zaman - 5= her zaman)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Özellikle ergenler ve genç yetiřkinler)

Yař Grubu: Ergenlik ve Genç Yetiřkinlik dönemi bireyleri.

Popülasyon Detaylar?: Ölçek geliştirme çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri örnekleminde gerçekteřtirilmiřtir. Bu grup, yak??n arkadařl?k iliřkilerinin yo?un oldu?u bir dönemi temsil etmektedir.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamas?na uygun, öz bildirim yöntemiyle tamamlanan anket formu.

Anahtar Kelimeler

Dostluk, arkadařl?k iliřkileri, sosyal psikoloji, psikometrik özellikler, öz bildirim ölçe?i, geçerlik, güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut deřil.

Kurumsal E-posta Adresleri: y.akan@alparslan.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Mu? Alparslan Üniversitesi, Türkiye (Kaynak makaleye göre).

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

?zinler: Ölçe?in akademik arařtırma amaçl? kullan?m? genellikle yazar??n makalesine at??f yap??larak serbesttir. Ticari veya klinik amaçl? kullan?mlar için yazarla iletiřime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Akademik kullan?m için genellikle ücretsizdir.

Test Y?li?: 2019

Kaynaklar

Akan, Y. (2019). Arkada? K?skançlık Ölçe?i'nin (AKÖ) geli?tirilmesi: Geçerlik güvenilirlik çal??mas?. *Anemon Mu? Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(5), 133-140. doi: 10.18506/anemon.506363

Kaynak makaleye Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: arkadas-kiskanclik-olcegi-ako-toad.pdf

Ölçe?in orijinal DOCX belgesi buradan indirilebilir: arkadas-kiskanclik-olcegi-ako-toad.docx

Arkada? K?skançlık Ölçe?i (AKÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

1- Arkada??m?n fiziksel özelliklerinin, d?? görünü?ünün benden daha iyi olmas? beni huzursuz eder.

2-Yapt???m i?i, arkada??m?n benden daha iyi yapabilmesi keyfimi kaç?r?r.

7-?nsanlar?n, arkada??m?n dü?üncelerini önemseyip ço?u konuda onun fikrini almalar? beni rahats?z eder.

13-Kar?? cinsten ki?ilerin benden daha çok arkada??ma ilgi göstermeleri can?m? s?kar.

23-?steyip de elde edemedi?im ?eylere (ba?ar?, maddi imkân, ilgi, sevgi...) arkada??m?n sahip olmas? beni üzer.